

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/61/2021
Identifikačné číslo spisu: 8019200519
Dátum vydania rozhodnutia: 9. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8019200519.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a z členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci žalobcu: S. H., J. XX. N. XXXX, G. I. G., P. Č.. XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 29. mája 2019, Číslo: 46797-2/2019-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. apríla 2021, č.k. 4Sa/16/2019-54, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej z a m i e t a .

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 22. apríla 2021, č.k. 4Sa/16/2019-54, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej z 29. mája 2019, Číslo: 46797-2/2019-BA a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 11. marca 2019, Číslo: 2019/2019-BJ-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 (ďalej len „Základné nariadenie“) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 13 ods. 5, § 104 ods. 1, § 195 ods. 1-3, § 196 ods. 6,7, § 209 ods. 1-4 zákona č. 461/2003 Z.z., článku 1 písm. j/, článku 61 ods. 1,2, článku 65 ods. 2,5 Základného nariadenia, článku 11 ods. 1,2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „Vykonávacie

nariadenie“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalovaná nesprávne vyhodnotila skutočnosti získané (veľmi strohým) výsluchom žalobcu realizovaným za účelom zistenia presného a úplného skutkového stavu a dokazovania skutočností pre posúdenie zachovania bydliska na území Slovenskej republiky a zachovania centra záujmov. Uviedol, že vlastníctvo nehnuteľnosti je jednou zo skutočností, ktorú je v zmysle článku 11 ods. 1 písm. b/ Vykonávacieho nariadenia potrebné zohľadniť pri posudzovaní bydliska dotknutej osoby, pretože vypovedá o jej bytovej situácii. Táto skutočnosť však musí byť vyhodnotená v celkovom kontexte spolu so všetkými skutočnosťami podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Žalobca je v Bardejove vlastníkom dvoch bytov, predložil relevantné doklady preukazujúce pravidelnosť návratov na územie Slovenskej republiky počas zamestnania v zahraničí, potvrdenia a podania daňového priznania za posledného roky, výpisy o platbách poisťného a splátkach úveru, ktorý vzal na kúpu nehnuteľnosti, platby daní a poisťovania za nehnuteľnosti, dôkazy o leteckej doprave prostredníctvom bookingu. Na územie Slovenskej republiky sa vrátil z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu jeho matky, o ktorú sa potrebuje starať, aj taktiež z dôvodu nástupu detí na povinnú školskú dochádzku. Manželka a deti sa vrátili na územie Slovenskej republiky už v novembri 2018. Zároveň uviedol, že je členom športových klubov v meste Bardejov, každé leto sa zúčastňoval na záchrane Zborovského hradu a má záujem ostať na Slovensku žiť a pracovať. Skutočnosti uvádzané žalobcom vyhodnotil krajský súd tak, že dôvodom jeho odchodu do Veľkej Británie bolo uzavretie pracovnoprávneho vzťahu v zahraničí za účelom získania finančných prostriedkov na kúpu nehnuteľnosti a získanie jazykových schopností, ktoré by využil pre zamestnanie na území Slovenskej republiky, a taktiež starostlivosť o chorú matku. Rovnako správne orgány nebrali do úvahy, že žalobca sa pravidelne z Veľkej Británie vracal na Slovensko, udržiaval s matkou a rodinou pravidelný kontakt. Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že vo Veľkej Británii okrem práce, ktorú skončil z vlastného podnetu, neudržiaval žalobca žiadne blízke vzťahy, nemal záujem v tejto krajine zostať, žil len v podnájdoch, ktoré mu zabezpečil zamestnávateľ. Uzavrel, že žalovaná vyvodila tvrdenie o primárnej väzbe žalobcu na štát zamestnania len na základe nesporného zistenia o dobe a existencii samotného zamestnania vo Veľkej Británii a z obmedzeného počtu návštev, čo je vzhľadom na vzdialenosť a cieľ pobytu v štáte zamestnania pochopiteľné. Žalobca prejavil nielen úmysel, ale aj konal v záujme zachovania bydliska a centra záujmov v Slovenskej republike. Žalovaná ani jej organizačná zložka dostatočným spôsobom neskúmali na jednej strane pohnútky odchodu žalobcu do zahraničia a dôvody jeho práce mimo územia Slovenskej republiky, a na strane druhej ani jeho pohnútky a dôvody kúpy bytu na území Slovenskej republiky, a nie vo Veľkej Británii (keďže tam určitý čas žil aj s manželkou a maloletými deťmi). Správne orgány sa mali tiež dostatočným spôsobom zaoberať aj pohnútkami a dôvodmi návratu žalobcu na územie Slovenskej republiky, a to vo vzájomných súvislostiach.

4. S prihliadnutím na uvedené krajský súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci a žalobou napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, preto rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ SSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

5. O trovách konania súd rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanej.

II.

6. Žalovaná rozsudok krajského súdu napadla v zákonnej lehote kasačnou sťažnosťou.

7. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

8. Konkrétne uviedla, že bydlisko žalobcu bolo posúdené na základe celkového zhodnotenia dostupných informácií, teda na základe objektívnych skutočností plynúcich z formulára U1, ktorý osvedčila príslušná britská inštitúcia dňa 12. februára 2019, údajov uvedených žalobcom v žiadosti o dávku, vyhlásenia na účely posúdenia zachovania centra záujmov, informácií získaných výsluchom žalobcu a údajov plynúcich z písomných dokumentov predložených žalobcom. Mala za to, že bez akýchkoľvek pochybností bolo preukázané bydlisko žalobcu vo Veľkej Británii, keď sa tam zdržiaval viac ako 14 rokov, jednoznačná stabilná pracovná situácia, dlhodobá orientácia na britský pracovný trh, prítomnosť najbližších osôb (manželky, dvoch maloletých detí narodených vo Veľkej Británii, plnenie daňových povinností v zahraničí) jednoznačne preukazujú, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca v zahraničí nezachoval. Uviedla, že žalobca v priebehu takmer 14 rokov menil ubytovanie trikrát, čo nemožno vyhodnotiť ako bývanie dočasného charakteru, nehnuteľnosti na území Slovenska neboli využívané, pričom pasívne vlastníctvo nehnuteľnosti na Slovensku nemôže byť nespochybniteľným spôsobom vyhodnotené ako najrozhodujúcejšia skutočnosť svedčiaca o zachovaní bydliska žalobcu na Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti v inom štáte, a to najmä z dôvodu, že nie je možné preukázať, či nadobudnutie nehnuteľnosti nebolo vykonané z investičných dôvodov (napríklad nehnuteľnosť za výhodných podmienok neskôr predať), prípadne z dôvodu rekreačného využívania predmetnej nehnuteľnosti (ako prechodné ubytovanie v prípade návratov na Slovensko). Žalobca nadobudol prvý byt do vlastníctva v roku 2003, t.j. ešte pred jeho odchodom do zahraničia, následne druhý byt nadobudol do vlastníctva v roku 2010, napriek tomu táto skutočnosť nemala vplyv na jeho prítomnosť v zahraničí a žalobca sa na území Veľkej Británie zdržiaval naďalej až do februára 2019. Žalovaná ďalej uvádzala, že aj keď osoby trvalo usadené v zahraničí niekoľkokrát do roka navštívia svojich rodinných príslušníkov na Slovensku, strávia s nimi voľný čas, alebo dovolenku, neznamená to bez ďalšieho, že nemajú po uplynutí týchto kratších časových úsekov dlhodobý záujem v zahraničí zotrvať. Táto skutočnosť bez ďalšieho nepreukazuje zachovanie väzieb žalobcu na Slovensku. Rovnako návrat žalobcu na Slovensko z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu žalobcu, prípadne nástup detí na povinnú školskú dochádzku sú skutočnosťami, ktoré nastali po návrate, respektíve krátko pred odchodom žalobcu, čo však v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti je právne irelevantné. Členstvo v športových kluboch si bezpodmienečne nevyžadovalo žalobcovu fyzickú prítomnosť na Slovensku, bol aktívnym členom iba počas svojich návratov na Slovensko. Zdôraznila, že vôľu usadiť sa nie je možné objektívne preukázať s tým, že miesto bydliska sa hodnotí najmä počas výkonu posledného zamestnania, preto to, kde sa chce žalobca v budúcnosti usadiť nie je relevantnou skutočnosťou.

9. Ďalej uviedla, že žiadne ustanovenie Základného ani Vykonávacieho nariadenia nezakotvuje právo osôb pracujúcich v členskom štáte Európskej únie uplatniť si nároky na sociálne zabezpečenie v ktoromkoľvek členskom štáte a požadovať bezpodmienečné zohľadnenie dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na inom území na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti. Doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu môže byť zohľadnená na účely nároku na dávku v nezamestnanosti jedine v prípade, ak bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila dotknutá osoba doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté na Slovensku. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu pokiaľ je dosiahnutá ako posledná, avšak iba v prípade, ak si dotknutá osoba zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky, čo sa však v prejednávacom prípade nestalo. Nezamestnané osoby, ktoré v posudzovanom období dosiahli dobu poistenia len na území Slovenskej republiky nemajú právo výberu členského štátu Európskej únie, v ktorom požiadajú o dávku v nezamestnanosti v tom zmysle, že ak si o dávku v nezamestnanosti požiadajú v inom členskom štáte, doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na Slovensku im nebude automaticky zohľadnená ako doba poistenia dosiahnutá na území dotknutého štátu; takúto dobu by členský štát zohľadnil len v prípade existencie pevných väzieb (bydliska) predmetnej osoby na jeho území.

10. Žalovaná mala za to, že zistené skutočnosti a okolnosti nasvedčujú úmyslu žalobcu v rozhodnom období bývať vo Veľkej Británii, pričom pohútka k odchodu do zahraničia, ako aj pre návrat na Slovensko je v kontexte určovania bydliska v rozhodnom čase irelevantná. Rovnako skutočnosť, že

manželka žalobcu a deti odišli na Slovensko v novembri 2018 (t. j. tri mesiace pred žalobcom) nemôže prevážiť skutočnosť, že žalobca do Veľkej Británie odišiel spoločne s manželkou, zdržiavali sa tam spoločne viac ako 14 rokov a počas tohto dlhodobého pobytu sa im na tomto území narodili dve deti. Súčasne dala do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2018, sp. zn. 1Sžsk/38/2017 podľa ktorého, cit.: „ (...) otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku či rodičom, ani viac či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva (článok 1 písm. j/ Základného nariadenia).“

11. Tiež dôvodila, že v zmysle článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe kritérií stanovených v tomto článku. Vo veci posúdenia bydliska žalobcu nedošlo k rozdielnym stanoviskám príslušných inštitúcií, pretože britská inštitúcia nemala dôvod posudzovať jeho bydlisko. Podľa uvedeného ustanovenia by bolo potrebné postupovať jedine v prípade, ak by britská inštitúcia usúdila, že bydlisko žalobcu bolo na Slovensku (na základe čoho by mu nepriznala nárok na niektoré sociálne dávky) a podľa názoru žalovanej by bolo vo Veľkej Británii. Nakoľko k rozdielu v stanoviskách nedošlo, zvolila žalovaná priamu aplikáciu kritérií plynúcich z článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. V tomto smere žalovaná odkázala na relevantné závery plynúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/26/2016.

12. V závere zdôraznila, že žalovaná v konaní o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti čo do zachovania väzieb žalobcu vo vzťahu k Slovensku posúdila na základe všetkých zistených a preukázaných skutočností v súlade s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia; bolo jednoznačne preukázané, že žalobca si centrum záujmov na Slovensku, počas výkonu činnosti zamestnanca vo Veľkej Británii nezachoval. Pre zdôraznenie správnosti svojich záverov žalovaná poukázala rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2020, sp. zn. 1Sžsk/1/2020, z 25. novembra 2020, sp. zn. 9Sžsk/90/2019, z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016, z 30. januára 2018, sp. zn. 1Sžso/26/2016 a z 27. novembra 2018, sp. zn. 1Sžsk/38/2017 ako aj rozsudky Krajského súdu v Žiline (sp. zn. 25Sa/13/2017, sp. zn. 29Sa/15/2019, sp. zn. 28Sa/17/2019, sp. zn. 24Sa/38/2019), Krajského súdu v Banskej Bystrici (sp. zn. 24Sa/5/2018, sp. zn. 24Sa/7/2018, sp. zn. 26Sa/5/2019, sp. zn. 26Sa/5/2019, sp. zn. 27Sa/2/2020), Krajského súdu v Košiciach (sp. zn. 1Sa/50/2018, sp. zn. 2Sa/36/2020), Krajského súdu v Trnave (sp. zn. 20Sa/13/2019), Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 18Sa/4/2019, sp. zn. 25Sa/17/2019, sp. zn. 28Sa/6/2019, sp. zn. 25Sa/41/2019, sp. zn. 28Sa/9/2020, sp. zn. 18Sa/2/2020) a Krajského súdu v Nitre (sp. zn. 23Sa/16/2020, sp. zn. 23Sa/50/2020).

13. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

14. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej nevyjadril.

IV.

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej nie je dôvodná.

16. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

17. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

18. Z vyššie citovaného odseku 2 vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré následne aj dokončí.

19. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

23. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

24. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zrušil rozhodnutie žalovanej z 29. mája 2019, Číslo: 46797-2/2019-BA a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 11. marca 2019, Číslo: 2019/2019-BJ-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 (ďalej len „Základné nariadenie“) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

25. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

26. Podľa článku 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia:

a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky;

b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

27. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia, "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

28. Podľa článku 1 písm. k/ Základného nariadenia, "pobyt" znamená prechodné bydlisko;

29. Podľa článku 3 ods. 1 písm. h/ Základného nariadenia, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti;

30. Podľa článku 61 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

31. Podľa článku 61 ods. 2 Základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

32. Podľa článku 65 ods. 2 Základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

33. Podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

34. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a/ dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b/ situáciu dotknutej osoby vrátane:

i/ povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii/ jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii/ vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv/ v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v/ jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi/ členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

35. Podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto

osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

36. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

37. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobca na predpísanom tlačive dňa 21. februára 2019 požiadal o dávku v nezamestnanosti

[z predmetného tlačiva vyplýva, že žalobca bol od 05. februára 2019 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie; od 07. apríla 2005 do 31. januára 2019 bol zamestnaný vo Veľkej Británii; denne alebo aspoň raz za týždeň sa nevracal do miesta bydliska; nebol poberateľom dávky v nezamestnanosti v členskom štáte]

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím vydaným dňa 11. marca 2019, pod číslom 2019/2019-BJ-DvN, žiadosti žalobcu o príslušnú dávku nevyhovel

[dôvod, pre ktorý prvostupňový správny orgán predmetnej žiadosti nevyhovel spočíval v tom, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že počas zamestnania na území Veľkej Británie mal žalobca centrum záujmov na tomto území, tu trávil pracovný i mimopracovný čas s celou svojou rodinou, teda tu mal najsilnejšie väzby; túto skutočnosť podporovala aj dĺžka pobytu (takmer 14 rokov), plnenie daňových a odvodových povinností vo Veľkej Británii; vlastníctvo dvoch bytov na Slovensku (v jednom býva žalobca, v druhom žalobcova sestra s matkou) vyhodnotil ako nedostatočné pre vyslovenie záveru o zachovaní centra záujmov na Slovensku]

- na odvolanie žalobcu žalovaná ako druhostupňový (odvolací) správny orgán tu preskúmaným rozhodnutím odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 11. marca 2019

[žalovaná sa plne stotožnila so závermi, ku ktorým dospel prvostupňový správny orgán a aj s ohľadom na dĺžku prítomnosti žalobcu na území Veľkej Británie a situáciu žalobcu (stabilná rodinná, pracovná, bytová situácia, orientácia na britský trh, prítomnosť manželky a detí vo Veľkej Británii, plnenie daňových povinností vo Veľkej Británii) jednoznačne preukazovali, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca na území Veľkej Británie nezachoval].

38. Najvyšší správny súd po vyhodnotení žalovanou v kasačnej sťažnosti uplatnených dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od zásadných záverov prijatých krajským súdom vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát najvyššieho správneho súdu považuje právne posúdenie preskúmanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom.

39. Na úvod, najvyšší správny súd poukazuje na to, že podľa základného pravidla obsiahnutého v článku 61 ods. 1 a 2 Základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokolvek členského štátu zohľadnia ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Z dôvodu, že žalobca takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jej zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané vo Veľkej Británii môžu zohľadniť podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, ktoré predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobca poberal dávky v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky, ako keby sa na neho tieto predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únievom sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajné

bydlisko, t.j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely tohto nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j/ v spojení s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok C-90/97 Swaddling, body 28 a 29). Kritériami na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov.

40. V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobca ako osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie si uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. podľa právneho predpisu Slovenskej republiky. Tiež nebolo sporné, že v zmysle do administratívneho spisu založeného formulára U1 a ním vyplneného Vyhlásenia na účely posúdenia zachovania centra záujmov v spojení s jeho výsluchom uskutočneným dňa 05. marca 2019 sa žalobca zdržiaval na území Veľkej Británie, a to od apríla 2005 do februára 2019, t.j. takmer 14 rokov s tým, že mal preukázanú dobu poistenia od 08. februára 2015 do 07. februára 2019 (cca 4 roky), pracovný pomer mal dohodnutý na dobu neurčitú (nemajúci dočasný / sezónny charakter), ukončený z vlastnej vôle zo strany žalobcu. Po skončení pracovného pomeru nepožiadaval vo Veľkej Británii o dávku v nezamestnanosti, za dôvod ukončenia pracovného pomeru označil zhoršenie zdravotného stavu matky a nástup detí na povinnú školskú dochádzku, počas pobytu vo Veľkej Británii si zamestnanie na Slovensku nehľadal. V súvislosti s posudzovaním rodinnej situácie žalobca odišiel do Veľkej Británie spolu s priateľkou, s ktorou v máji 2012 uzatvoril manželstvo, vo Veľkej Británii sa im narodili dve deti, pričom staršie vo Veľkej Británii navštevovalo predškolské a školské zariadenie, na Slovensku žije matka. K bytovej situácii bolo preukázané, že žalobca na Slovensku vlastní dva byty s tým, že v jednom z nich býva jeho sestra s rodinou, vo Veľkej Británii býval s manželkou a dvomi deťmi v troch podnájmoch. Ďalej bolo zistené, že žalobca je členom fotoklubu G., hokejového a futbalového klubu; zúčastňoval sa tiež každé leto na záchrane Zborovského hradu.

41. Vzhľadom na takto zistené skutočnosti najvyšší správny súd dospel k záveru, že žalovaná vyššie uvedené skutočnosti nevyhodnotila správne. Podľa názoru najvyššieho správneho súdu konanie žalobcu počas pobytu vo Veľkej Británii jednoznačne nasvedčovalo zachovaniu pevných väzieb na území Slovenskej republiky. Svedčí o tom najmä fakt, že žalobca bol jednak vlastníkom bytu od roku 2003 (t.j. už pred odchodom do Veľkej Británie a tento vlastnícky vzťah trval ku dňu podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti) a jednak už počas pobytu vo Veľkej Británii (v roku 2010 na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 16. júna 2010) kúpil ďalšiu nehnuteľnosť - byt, za ktorý platil daň z nehnuteľnosti a ďalšie s tým súvisiace poplatky, respektíve platby. Takto zistené okolnosti preukazujú, že žalobca mal nielen trvalý pobyt, ale aj centrum záujmov na území Slovenskej republiky, t. j. miesto, v ktorom býva s úmyslom zdržiavať sa tam trvalo. Konanie žalobcu počas pobytu vo Veľkej Británii (aj návštevy matky podľa jeho majetkových možností a aj fyzických predpokladov s prihliadnutím na vzdialenosť miesta výkonu práce od bydliska jeho príbuzných na Slovensku) nasvedčuje tomu, že bydlisko vo Veľkej Británii bolo len prechodné, natrvalo sa chcel zdržiavať v Slovenskej republike. V tomto smere teda žalobca konkrétne konal v záujme stabilizovania bydliska a centra záujmov v Slovenskej republike, o čom svedčí práve skutočnosť i naďalej zabezpečeného bývania v Slovenskej republike s tým, že v konaní nebol produkovaný žiaden dôkaz o rovnocennom postupe so zadovážením si bývania počas zamestnania vo Veľkej Británii. Bývanie v podnájmoch so svojou rodinou, aj po dlhšej dobe pobytu vo Veľkej Británii, nesvedčí o vytváraní si náležitého komfortu a súkromia s úmyslom usadenia sa v danej krajine, ale svedčí skôr o úmysle ušetriť počas tohto zamestnania čo najviac finančných prostriedkov. Podľa názoru súdu neobstojí argument žalovanej, že vlastníctvo nehnuteľnosti nemôže byť nespochybniteľným spôsobom vyhodnotené ako najrozhodujúcejšia skutočnosť svedčiaca o zachovaní bydliska žalobcu na Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti vo Veľkej Británii, a to najmä z dôvodu, že nie je možné preukázať, či nadobudnutie nehnuteľnosti nebolo vykonané z investičných dôvodov (napríklad nehnuteľnosť za výhodných podmienok neskôr predať), prípadne z dôvodu rekreačného využívania predmetnej nehnuteľnosti (ako prechodné ubytovanie v prípade návratov na Slovensko). Žalobca nehnuteľnosti nadobudol pred odchodom do zahraničia, respektíve počas svojho pobytu vo Veľkej Británii, čo svedčí o snahe zachovať si centrum životných záujmov a bydlisko v Slovenskej republike s tým, že v

tomto smere správne orgány nevykonali žiadne dokazovanie preukazujúce nimi tvrdené skutočnosti; rovnako najvyšší správny súd nevidí dôvod, prečo by sa táto (podľa žalovanej) nepreukázateľná skutočnosť mala použiť v neprospech žalobcu. Len pre úplnosť najvyšší správny súd k tejto námietke žalovanej, podľa ktorej žalobca reálne nevyužíval na bývanie predmetnú nehnuteľnosť uvádza, že v konaní vedenom pod sp. zn. 9Sžso/11/2015 žalovaná za účelom potvrdenia správnosti svojho záveru o nezachovaní centra záujmov na území Slovenskej republiky argumentovala tým, že žiadateľ o dávku v nezamestnanosti počas svojho pobytu v zahraničí nevlastnil na území Slovenskej republiky nehnuteľnosť a ani nevyvíjal právne relevantné úkony zamerané na jej nadobudnutie. V predmetnej veci žalobca počas pobytu vo Veľkej Británii nadobudol nehnuteľnosť - byt, do ktorého sa neskôr, počnúc novembrom 2018 nastahovala jeho manželka spolu s deťmi. Pri posudzovaní centra záujmov je potrebné vziať do úvahy všetky skutočnosti, ktorých zohľadnenie a vyhodnotenie môže prispieť k riadnemu ustáleniu a vymedzeniu centra záujmov. Rovnako je otázna stabilita zamestnania, nakoľko žalobca na území Veľkej Británie síce pracoval od apríla 2005 do januára 2019, avšak v príslušnom formulári U1 príslušná britská inštitúcia osvedčila obdobie poisteného zamestnania od 08. februára 2015 do 07. februára 2019. Tiež členstvo žalobcu vo fotoklube, prípadne v športových kluboch na Slovensku len bližšie dotvárajú obraz o celkovej situácii žalobcu a podporujú už vyššie uvádzané závery.

42. Odhliadnuc od skutočností uvádzaných v predchádzajúcom bode, najvyšší správny súd uvádza, že skúmanie okolností uvedených v článku 11 Vykonávacieho nariadenia pri posudzovaní centra záujmov dotknutej osoby nemožno zúžiť len na posudzovanie dĺžky a stability zamestnania. Nakoľko sa jedná o demonštratívny výpočet, je totiž potrebné vziať v úvahu i ďalšie, nielen tam ako príklad uvedené okolnosti, a to v ich vzájomnej súvislosti a až na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami (bez ohľadu na fiškálny záujem štátu) ustáliť relevantný záver o zachovaní, alebo nezachovaní bydliska / centra záujmov na území iného členského štátu. Najvyšší správny súd len dopĺňa, že každú jednu žiadosť o dávku v nezamestnanosti je potrebné posudzovať prísne individuálne so zreteľom na osobitosti tej ktorej prejednávanej veci. Preto aj poukaz žalovanej v kasačnej sťažnosti na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax tak ako to predpokladá § 440 ods. 1 písm. h/ SSP. Navyše predmetné rozsudky vychádzajú s odlišných skutkových okolností (sp. zn. 1Sžsk/1/2020 - žiadateľ o dávku slobodný, nevlastnil na Slovensku žiadnu nehnuteľnosť; sp. zn. 9Sžsk/90/2019 - žiadateľ o dávku do iného členského štátu odišiel ako 13 ročný, kde žil so svojimi najbližšími príbuznými - rodičmi a bratom, po nadobudnutí plnoletosti sa na Slovensko nevrátil, od roku 2012 do roku 2017 v tomto inom členskom štáte pracoval a býval v rodinnom dome vo vlastníctve rodičov; sp. zn. 1Sžso/26/2016 - žiadateľ o dávku slobodný, nevlastnil na Slovensku žiadnu nehnuteľnosť; sp. zn. 10Sžsk/5/2016 - žiadateľ o dávku slobodný, po skončení zamestnania v inom členskom štáte si zakúpil zo zarobených finančných prostriedkov byt; sp. zn. 1Sžsk/38/2017 - žiadateľ o dávku slobodný, nevlastnil na Slovensku žiadnu nehnuteľnosť, na Slovensku tiež nemal úver, pôžičku a nebol ani vlastníkom bankového účtu). K ďalším rozsudkom sa najvyšší správny súd nemá dôvod vyjadrovať, nakoľko sa jedná o rozsudky vydané súdmi prvej inštancie, ktoré buď neboli napadnuté kasačnou sťažnosťou, prípadne o kasačnej sťažnosti nebolo do tohto času rozhodnuté (sp. zn. 24Sa/38/2019).

43. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší správny súd námietky žalovanej uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalovanej, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP nepriznal a žalobcovi ich nepriznal, pretože mu žiadne trovy v tomto kasačnom konaní nevznikli (§ 163 v spojení s § 467 ods. 1 SSP).

45. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.